

Република Србија
Аутономна Покрајина Војводина
Град Сомбор

СКУПШТИНА ГРАДА

Број: 001499307 2026 08873 001 000 017 001

Дана: 20.03.2026. године

С о м б о р

На основу члана 20. и члана 32. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, бр. 129/2007, 83/2014 – др. закон, 101/2016 – др. закон, 47/2018 и 111/2021 – др. закон) и члана 15. и члана 39. Статута града Сомбора („Службени лист града Сомбора“, бр. 2/2019), Скупштина града Сомбора, на 11. седници одржаној дана 20.03.2026. године, доноси

О Д Л У К У

**О УСВАЈАЊУ ПРОГРАМА УНАПРЕЂЕЊА ПОЛОЖАЈА МЛАДИХ СА ТЕРИТОРИЈЕ ГРАДА
СОМБОРА ЗА ПЕРИОД 2026–2028. ГОДИНЕ**

Члан 1.

УСВАЈА СЕ Програм унапређења положаја младих са територије Града Сомбора за период 2026–2028. године (у даљем тексту: Програм).

Члан 2.

Програм из члана 1. ове одлуке саставни је део ове одлуке.

Члан 3.

Ова одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном листу града Сомбора“.

**Програм за унапређење
положаја младих са територије града
Сомбора за период
2026 - 2028. године**

САДРЖАЈ

Одељак	Страна
Уводна реч градоначелника	
УВОД	
РАДНА ГРУПА	
1.ПРАВНИ ОСНОВ И ПЛАНСКИ ОКВИР	
1.1.Правни основ	
1.2.Плански оквир	
2.ОПИС ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА	
2.1 Подаци о становништву	
2.2 Кључни партнери за спровођење локалне омладинске политике	
2.3 Анализа постојећих услуга за младе	
2.4Анализа остварених резултата	
2.5SWOT анализа	
2.6. Анализа потреба младих и дефинисање проблема	
2.7.1. Анализа упоредне праксе	
2.7.2. Промена која се постиже спровођењем Програма	
3. ВИЗИЈА	
4. ЦИЉЕВИ ПРОГРАМА	
4.1 Општи циљ	
4.2 Посебни циљеви	
5.АНАЛИЗА ЕФЕКТА ОПЦИЈА ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПОСЕБНИХ ЦИЉЕВА	
6. МЕРЕ ЗА ОСТВАРЕЊЕ ПОСЕБНИХ ЦИЉЕВА И АНАЛИЗА ЕФЕКТА МЕРА	

7. СПРОВОЂЕЊЕ ПРАЋЕЊЕ И ИЗВЕШТАВАЊЕ	
8. ИНФОРМАЦИЈА О РЕЗУЛТАТИМА ЈАВНЕ РАСПРАВЕ	
9. ПРОЦЕНА ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА ПОТРЕБНИХ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ПРОГРАМА	
10. ОБЈАВЉИВАЊЕ	
11. АКЦИОНИ ПЛАН	

Сви наведени облици занимања, као и множина заједничких именица у мушком роду, у овом документу, односе се на оба граматичка рода(мушки и женски).

УВОДНА РЕЧ ГРАДОНАЧЕЛНИКА

Грађани Сомбора, Желим да са вама поделим визију - Сомбор видим као модеран индустријски град, који је лидер у области комуналне опремљености и примеру здравог стила живота, обновљивих извора енергије и очувању заштите животне средине. Град који ће за 10 година бити пример савршено избалансираног споја модерног и традиционалног, високе индустрије и раскошне природе специјалног резервата „Горњег Подунавља“. Многи не знају, али Сомбор има најдужу традицију сарачког заната, која је препознатљива широм света. Сарачки занат сачуван је у Сомбору захваљујући породици Ђуран, чији амови красе и најпознатије ергеле у свету, па чак и ергелу Бакингемске палате. Сарачки, као и многи други занати које знамо у Сомбору развијали су се и неговали захваљујући нашој стрпљивости и одмерености, а за нас се чује далеко због широкогрудости и толерантности коју имамо и ценимо. Управо су ово врлине нас, Сомбораца, које тако ценим и у којима уживам свакога дана. Уживам и у хладу бођоша, у споју зеленила и чаробне градске архитектуре, која заиста чини једну складну и идиличну целину. Ту целину чини и богатство различитости, мултикултуралности која се може видети заиста на сваком кораку: „Битка код Сенте“, фијакер, бездански дамаст, сомборски сир у качици, лемешки кулен, стапарски ћилим... Руководство Сомбора свакодневно вредно и предано ради да се живот у нашем граду унапреди. У складу са тим, знам да у годинама које су пред нама имамо велике изазове: од Бачког Брега на северозападу Србије, преко нашег Сомбора, Куле, Врбаса, Срборана, Бечеја, Новог Бечеја, па до Накова на истоку наше земље простираће се брза саобраћајница која ће повезати две државе са којима Србија има заједничку границу — Мађарску и Румунију. Очекује нас почетак изградње „Регионалног центра за управљање отпадом“, а посебан допринос подизању стандарда у области заштите животне средине чиниће и реализација вишегодишњег пројекта „Чиста Србија“, који подразумева изградњу 5 пречистача отпадних вода и 243 километара канализационе мреже како у граду, тако и у насељеним местима. Свестан сам и проблема које имамо као град и које имамо као суграђани. Али сам оптимистичан. Потрудићемо се да изградимо све услове за квалитетан живот младих Сомбораца, како не би одлазили из града, али како би се вратили они који су отишли. Да наставимо да волимо свој град. Да Сомбор буде град развоја, младости и град престоница младих Србије.

Градоначелник Сомбора
АНТОНИО РАТКОВИЋ

УВОД

Брига о младима и побољшање њиховог друштвеног статуса, представља кључну полазну тачку за стварање здраве, перспективне и безбедне средине. Својим полетом, идејама и стваралачком енергијом представљају једног од носилаца развоја сваке заједнице. Реализација овог програма доприноси побољшању услова за образовање, запошљавање, заштиту менталног и физичког здравља младих, као и њихово активно учешће у друштвеном животу. Посебан значај лежи у томе што ће постизање утврђених циљева овог документа, позитивно утицати на целокупну заједницу, уносећи нове могућности, иновације и ентузијазам који млади са собом доносе.

РАДНА ГРУПА ЗА ИЗРАДУ ПРОГРАМА ЗА МЛАДЕ

У изради Програма учествовали су представници институција Града Сомбора које се баве омладинском политиком и побољшању друштвеног положаја младих.

1. ПРАВНИ ОСНОВ И ПЛАНСКИ ОКВИР

1.1. Правни основ

Правни основ за доношење Програма за унапређења положаја младих Града Сомбора 2026 - 2028. дефинисан је чл. 10. и 38. Закона о планском систему Републике Србије („Службени гласник РС”, број 30/18), члану 12. Закона о младима („Службени гласник РС”, број 50/11), члану 50. тачка 2 Статута града Сомбор („Службени лист града Сомбора”, бр. ****) и Одлуке о приступању изради Програма за унапређења положаја младих Града Сомбора 2026 – 2028 („Службени лист града Сомбора”, број).

Важећи прописи од значаја за регулисање области омладинске политике на свим нивоима власти (републички, покрајински, локални) у Републици Србији су:

- **Закон о планском систему Републике Србије („Службени гласник РС”, број 30/18)**

Овим законом се уређује плански систем Републике Србије - управљање системом јавних политика и средњорочно планирање, врсте и садржина планских докумената које у складу са својим надлежностима предлажу, усвајају и спроводе сви учесници у планском систему, међусобна усклађеност планских докумената, поступак утврђивања и спровођења јавних политика и обавеза извештавања о спровођењу планских докумената, као и сходна примена обавезе спровођења анализе ефеката на прописе и на вредновање учинака тих прописа. Предметним законом је између осталог уређен појам, структура и садржина докумената јавних политика, без обзира на ниво власти на којем се доносе.

- **Закон о младима („Службени гласник РС”, бр. 50/11 и 116/22 – др. закон)**

Овим законом се дефинишу оквири и услови за подршку младима у организовању, друштвеном деловању, развоју и остваривању потенцијала на личну и друштвену добробит, структуре омладинског сектора, права, обавезе и одговорности у зависности од одговарајућег нивоа власти, афирмација аутономије омладинских удружења, удружења за младе, савеза и кровних савеза. Законом младима је дефинисан јавни интерес у областима омладинског сектора на републичком, покрајинском и локалном нивоу. Када је у питању локални ниво, Закон о младима утврђује да се финансирање потреба и интереса младих у јединици локалне самоуправе врши у складу са интересима и потребама сваке ЈЛС посебно, као и њеним економским могућностима. Нарочито је исказана важност остваривања потреба и интереса младих у областима омладинског сектора када се ради о обезбеђивању услова за учешће младих у изради и спровођењу локалних планских докумената, подстицању младих да активно учествују у друштвеним токовима кроз афирмацију и подршку омладинским активностима, омладинском раду и неформалном образовању, оснивању и раду канцеларија за младе, клубова за младе, омладинских центара и др, подстицању младих да учествују у спровођењу омладинске политике, укључујући изградњу капацитета њихових удружења и савеза, као и стварање услова за активно и квалитетно провођење слободног времена младих, бављење спортом, неговање здравих и безбедних стилова живота, спровођење волонтерских активности, организацију обука, семинара и манифестација од значаја за запошљавање и усавршавање младих, те и других видова организованог и смисленог учешћа младих у раду јавних институција (на пример школски и студентски парламенти). Јасно је утврђено и да се средства за остваривање наведених, као и других, потреба и интереса младих обезбеђују у буџету ЈЛС.

1.2. Плански оквир

• Стратегија Европске уније за младе за период 2019 – 2027

Савет Европске уније је усвојио Стратегију Европске уније за младе за период 2019 – 2027 (2018/С 456/01) којом се пружа оквир циљева, приоритета, кључних подручја и мера за сарадњу у оквиру политике за младе, који је намењен свим релевантним чиниоцима, уз дужно поштовање њихове надлежности и начела супсидијарности.

Реализацијом активности планираних овим документом, тежи се стварању услова који ће омогућити:

- пружање подршке младим људима да изграде сопствени живот, уз подстицање њиховог личног развоја и аутономије, повећање отпорности младих на изазове и пружање подршке у изградњи животних вештина како би функционисали у свету који се убрзано мења;
- подстицање младих да буду активни грађани и стварање услова који ће им то омогућити, грађана који су солидарни и носиоци позитивних промена;

- унапређења политика које имају утицај на младе у свим секторима, посебно у области запошљавања, образовања, здравља и социјалне инклузије;
- допринос у искорењивању сиромаштва младих и свих форми дискриминације, уз подстицање социјалне инклузије.

• План развоја града Сомбора за период 2022– 2028. године

Планом развоја града Сомбора утврђене су приоритетне области, подобласти и мере за њихово спровођење. Поједине од њих, узете у обзир приликом израде Програма:

Приоритетна област 1- Прогресивни привредни развој, Подобласт 1.1 Предузетништво:

- Мера 1.1.1. Програм подстицања samozapošljavanja и предузетништва, а нарочито женског предузетништва;
- Мера 1.1.2. Организовање сајмова запошљавања;
- Мера 1.1.3. Организовање инфо-данасатомом предузетништва, актуелних кредита и субвенција започетнике у бизнису и постојећа МСПП које реализују виши органи државне управе;
- Мера 1.1.8. Покретање бизнис инкубатора и/или старт-ап акцелератора;

Приоритетна област 2 - Друштвени развој, Подобласт 2.2. Образовање:

- Мера 2.2.1. Развој и увођење нових програма и практичне наставе услађених с потребама тржишта рада;
- Мера 2.2.3. Иницирање дуалног образовања, кроз умрежавање средњих школа са предузећима која имају потребе да приме ученике на праксу.

Подобласт 2.3 Култура:

- Мера 2.3.4. Развој културног образовања деце и младих у оквиру школског система, путем увођења наставних јединица и програма на тему културног садржаја и традиције града.

Подобласт 2.4. Етничке мањине:

- Мера 2.4.3: Јачање комуникације младих кроз пограничне сарадње (екскурзије, радионице, едукације са заједничким темама: запошљавање, екологија, пољопривреда).

• Стратегија за младе у Републици Србији за период од 2023. до 2030. године

Најзначајнији плански документ за спровођење омладинске политике на републичком нивоу¹, састоји од једног општег и пет посебних циљева, као и мера и активности који су детаљније разрађени Акционим планом за период 2023 – 2025. године. Циљеви овог документа, посебно су узети у обзир приликом израде Програма, како би се у потпуности примениле одредбе члана 23. Закона о планском систему Републике Србије којима је

¹„Службени гласник РС” број 9/23

регулисана међусобна усклађеност планских докумената од републичког, преко покрајинског до локалног нивоа. За Програм су нарочито значајни следећи циљеви из ове стратегије:

Посебан циљ 3: Млади су активни учесници друштва на свим нивоима;

Посебан циљ 4: Млади имају равноправне могућности и подстицаје да развијају своје потенцијале и компетенције, који доводе до социјалног и економског осамостаљивања;

Посебан циљ 5: Створени услови за здраво и безбедно окружење и социјално благостање младих.

2. ОПИС ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА

2.1. Подаци о становништву

Град Сомбор се налази на крајњем северозападу Републике Србије на дну басена некадашњег Панонског мора, у изразито равничарском подручју са просечном надморском висином од 90m. Граничи се са градом Суботицом, општинама Бачка Топола, Кула, Озаци и Апатин, док се на северу граничи са Републиком Мађарском и на западу са Републиком Хрватском. Река Дунав и релативно густа каналска мрежа чине јединствен систем саобраћајница и велико природно богатство. Град Сомбор се простире на 1.216 километара квадратних, што је 48,87% округа (Западнобачка област), односно 5,63% територије АП Војводине. Коришћено пољопривредно земљиште заузима 88.019ha, док шумско земљиште заузима 7.585ha.

Према подацима са пописа становништва из 2022. године², на територији града живи укупно 70 818 становника, просечне старости 46.05 година. Од тога је 34 333 мушкарца (48.4%) просечне старости 44.28 година, а 36 485 жена (51.6%) просечне старости 47.71 година. У односу на републички просек који износи 43.85 година, становници Сомбора су у просеку старији за 2.2 године.

У Сомбору је регистрована чак 21 националност, а већинско становништво је српско са уделом од 63,3%, следи мађарско са 11,5% и хрватско са 8,2%. Густина насељености износи 63,7 становника по квадратном километру. Град Сомбор обухвата једно градско и 15 сеоских насеља.

Према подацима пописа из 2022. године, број старијих становника преко 60 година износи 17 583, што је 24.8% укупне популације. У поређењу са другим градовима и општинама у Србији, удео старог становништва у укупном броју становника на територији града Сомбора је за 2.7% виши у односу на национални просек који износи 22.1%.

---

²<https://popis2022.stat.gov.rs/sr-Cyrl/vizualizacije/>

Табела 1: Број становника

ГОДИНА	2002.	2011.	2022.
Укупно мушкарци	46.839	41.628	34.333
Укупно жене	50.424	44.275	36.485
УКУПНО	97.263	85.903	70.818

Извор: Републички завод за статистику

Подаци у Табели 1, указују на значајно смањење броја становника између последња два пописа, чак за 15.085, што износи 21% од укупног броја становника. Наведени демографски подаци указују на неповољан утицај на све сфере друштвено-економског живота, боравак и остатак омладине у Сомбору.

Табела 2³: Старосна структура становништва према попису из 2022. године

Старосна структура	2022.	
	Мушкарци	Жене
0-4 година	1.454	1.395
5-9 година	1.647	1.494
10-14 година	1.601	1.534
15-19 година	1.782	1.660
20-24 година	1.639	1.493
25-29 година	1.796	1.669
30-34 година	1.916	1.821
35-39 година	2.220	2.004
40-44 година	2.472	2.322
45-49 година	2.569	2.536
50-54 година	2.576	2.565
55-59 године	2.612	2.873
60-64 године	2.702	2.883
65-69 година	2.652	3.095
70-74 година	2.320	2.972
75-79 година	1.182	1.834
80-84 година	754	1.374
85+ година	439	961
Укупно деца и млади	9.919	9.245
15-64 година (радно способни)	22.284	21.826

Извор: Републички завод за статистику

Табела показује да деца и млади у 2022. години чине заједно 9.164 становника, што је 27% од укупног броја становништва, и то: деца од 0-14 година чине 12.8%, а млади између 15 и 29 година 14% становништва. Старије старосне групе чине чак 73.2% становништва. Укупан број радно способних становника је 44.110, што је 62% укупне популације у Сомбору. На основу наведених података може се закључити да старосна структура општине није

³ Извор – Републички завод за статистику <https://popis2022.stat.gov.rs/sr-Cyrl/vizualizacije/>

најповољнија за младе, с обзиром да је становништво старости преко 30 година значајно бројније у односу на њих.

Табела 3: Подаци о стручнојспреми

Школска спрема	Број становника
Безшколске спреме и непотпуно основно образовање	3.389
Основно образовање	12.868
Средње образовање	35.103
Више и високо образовање	10.187
Непознато	146

Извор: Републички завод за статистику

Штосетичешколске спреме, у Сомбору више и високо образовање има 10.187 становника (16.5%), средње образовање има 35.103 становника (56.9%), основно образовање има 12.868 становника (20.9%), безшколске спреме и непотпуно основно образовање има 3.389 становника (5.5%). Подаци о стручној спреми нису познати за 146 становника (0.2%).

Табела 3.1. Подаци о компјутерској писмености

Компјутерска писменост	Број становника
Компјутерски писмена лица	22.602
Лица која делимично познају рад на рачунару	23.834
Компјутерски неписмена лица	15.069
Непознато	188

Извор: Републички завод за статистику

У Сомбору је компјутерски писмено 22.602 људи (36.6%), 23.834 лица делимично су упозната са радом на рачунару (38.6%), док је 15.069 људи компјутерски неписмено (24.4%). Подаци о компјутерској писмености, непознати су за 188 становника (0.3%).

Табела 4 - Број незапослених на подручју Града Сомбора по полу

Град Сомбор	Стање на дан 31. децембар 2021.	Стање на дан 31. децембар 2022.	Стање на дан 31. децембар 2023.
Мушкарци	2.678	2.440	2.455
Жене	2.481	2.244	2.214
Укупно	5.159	4.684	4.669

Табела 5: ЕКОНОМСКИ ПОЛОЖАЈ МЛАДИХ – ЗАПОСЛЕНОСТ И НЕЗАПОСЛЕНОСТ

Економски положај младих представља један од кључних фактора њиховог друштвеног положаја и степена укључености у локалну заједницу. Запошљавање младих има директан утицај на квалитет живота, економску независност, али и на демографске токове, задржавање младих у локалној средини и укупан друштвено-економски развој.

Према доступним подацима Националне службе за запошљавање (НСЗ) и Републичког завода за статистику, тржиште рада на територији Града Сомбора карактерише постепено смањење укупне незапослености, али и даље присутни изазови у погледу запошљавања младих.

Према подацима Националне службе за запошљавање, на евиденцији незапослених лица на територији Града Сомбора почетком 2025. године налазило се приближно 4.100 незапослених лица. Са друге стране, према подацима Републичког завода за статистику о регистрованој запослености по јединицама локалне самоуправе, на територији Града Сомбора регистровано је приближно 22.000–22.400 запослених лица.

Млади се у анализама тржишта рада најчешће посматрају у старосној групи од 15 до 29 година, а ова категорија становништва често се суочава са специфичним изазовима приликом првог уласка на тржиште рада, пре свега због недостатка радног искуства, недовољне усклађености образовних профила са потребама тржишта рада, као и ограничених могућности за стицање практичних знања током школовања.

У структури незапослених лица значајан део чине млади који први пут траже запослење, што указује на потребу за јачањем мера активне политике запошљавања усмерених ка овој категорији становништва.

Ови налази представљају важан аналитички основ за креирање мера у документу „Програм унапређења положаја младих на територији Града Сомбора за период 2026–2028“, који има за циљ побољшање економског положаја младих и повећање њихове запошљивости.

Основни показатељи тржишта рада – Град Сомбор

Показатељ	Процењени број
Укупно запослених лица	22.000 – 22.400
Укупно незапослених лица	око 4.100

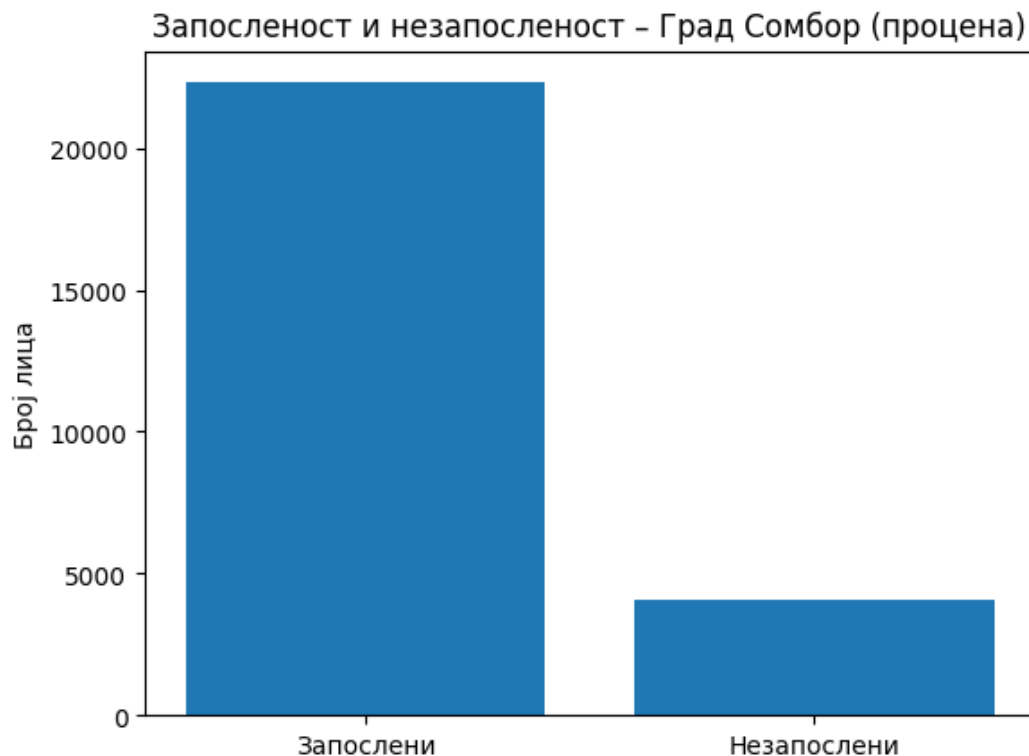
Старосна категорија младих

15 – 29 година

Национална стопа незапослености око 23%
младих

Графички приказ стања на тржишту рада

Следећи графикон приказује однос броја запослених и незапослених лица на територији Града Сомбора на основу доступних процена:

Кључни изазови у области запошљавања младих

Анализа стања указује на неколико кључних изазова који утичу на економски положај младих:

- недовољно радно искуство код младих који први пут траже запослење
- неусклађеност образовних профила са потребама локалног тржишта рада
- ограничене могућности за стицање практичних знања током школовања
- недовољна информисаност младих о програмима подршке запошљавању
- миграција младих ка већим урбаним центрима или иностранству

У складу са тим, Програм унапређења положаја младих на територији Града Сомбора за период 2026–2028 предвиђа развој мера које ће допринети већој запошљивости младих, развоју предузетништва, као и јачању сарадње између локалне самоуправе, образовних институција, привреде и организација цивилног друштва.

2.2. Кључни партнери за спровођење омладинске политике

Табела 7: Приказ субјеката омладинске политике у Граду Сомбору

СЕКТОР	ОПИС СТАЊА
Локална самоуправа	<p>Омладинска политика</p> <p>Канцеларија за младе Града Сомбора (у даљем тексту: КЗМ) је локално тело у оквиру градске координацијом омладинске политике и стварањем подстицајног окружења за младе. Она подстица институције, гради њихове капацитете, прикупља средства, утиче на јавне политике и спроводи план за младе (ЛАП). Основана је 15. октобра 2008. године на препоруку Министарства омладине у оквиру Одељења за друштвене делатности. Смештена је у згради некадашњег Дома омладине Радомира Путника 2.</p> <p>Надлежности КЗМ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Планирање, спровођење и праћење развоја омладинске политике на локалном нивоу; • Иницирање и праћење спровођења документа јавне политике ккоји се односи на младе; • Успостављање и одржавање сарадње са свим релевантним партнерима, њихово умрежавање и међусобна координација; • Подстицање активизма младих, комуникација са младима, удружењима младих и за младе; • Пружање подршке раду Савета за младе; • Управља Омладинским клубом; • Иницира припрему, припрема и реализије пројекте и учешће града у програмима и пројектима. <p>Савет за младе</p> <p>Основан је као саветодавно тело Скупштине Града Сомбора, са надлежностима које се односе на омладинску политику на локалном нивоу, саветовање скупштине у одлукама које се тичу младих пројеката и програма из области рада са младима. Савет за младе броји укупно 11 чланова, који се бирају од четиригодине, са могућношћу реизбора. Први Савет за младе конституисан је 16. децембра 2008. Савета за младе, превасходно је био везан за реализацију градских конкурса „Програми за децу”, „Програми за младе” и „ЛАП за младе”.</p>
Социјална заштита	<p>На територији града Сомбора функционишу две кључне установе социјалне заштите: Центар за социјалну заштиту Сомбор и Геронтолошки центар Сомбор.</p> <p>Центар за социјални рад Сомбор</p> <p>Ова установа представља основни стуб социјалне заштите у граду и основана је у марту 2008. године. Центар запошљава 42 радника, који укључују стручне, административне и техничке кадрове. Центар је подељен у вишеслужби:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Правна служба – бави се правним аспектима социјалне заштите.

	<ul style="list-style-type: none"> • Службазаштитедеце и младих – фокусиранајенапотребемалолетнихлица. • Службазаштитеодраслих и старијих – пружаподршкуодраслим и старимлицима. • Рачуноводство – обављафинансијске и књиговодственепослове. <p>Поредових, у октобру2016. годинеоснованесу и дведодатнеслужбеу надлежностилокалнесамоуправеградаСомбора:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Службалокалнихправа и услуга – пружаграђанимаподршку у остваривањуразличитихсоцијалнихправа. • Службазаштите и подршкепородици – бависејачањем и подршкомпородичнимструктурамау кризнимситуацијама. <p>ГеронтолошкицентарСомбор</p> <p>Оваустановаима статусправноглица и делује у областисоцијалне и здравственезащитестаријихособакојесупсихичкиздраве. Препознатајекаоустановаодопштегдруштвеногинтереса, посебно о старима и пензионерима.</p> <p>Центарпоседује два главна објекта:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Домпензионера <ul style="list-style-type: none"> • Домпензионера – функционисекао објекатхотела са високим стандардом смештаја и услуга. • Домпензионера – Располаже са 75 гарсоњера и двособних апартмана, у којима је смештено 100 корисника који су физички и ментално здрави. 2. Дом занегу и старалица <ul style="list-style-type: none"> • Окружен је великом зеленом површином и воћњаком, што доприноси квалитету боравка. • Укупно је смештено 220 корисника, од чега је око 100 у стационарним собама (непокретне или слабо покретне особе које захтевају већу негу). • Посебно је значајно да је од 1995. године, у овој установи забринуто око 80% корисника су старији лица, што указује на њену хуманитарну улогу у друштву.
Образовање	<p>Наслеђе образовања у Сомбору датира још из 1717. године када је отворена прва српска школа, а основана је и Аврам Мразовић који је 1778. основао школу за образовање учитеља „Норма”. Град наставља да улагањем у развој и унапређење образовања преко Одељења за образовање у оквиру градске управе предшколског васпитања, у Сомбору постоји Предшколска установа „Вера Гуцуња” која обухвата 18 у граду, а 15 у приградским насељима. Настава се одвија углавном на српском, али и на мађарском укључујући и двојезичне групе. Ромска деца су интегрисана у редовне групе, а у школској 2019/2020. године било је око 2000 деце. Основно образовање организовано је у 19 школа (5 у граду и 14 у селима). Средње образовање спроводи у 6 средњих школа. Важно је напоменути да у Сомбору од 1974. постоји Центар за средње образовање са домом „Вук Караџић” за децу са сметњама у развоју, која од 2022. године функционише као ресурсног центра, као једина школа са одговарајућим стручним и другим ресурсима.</p>

⁴<https://www.sombor.rs/gradska-uprava/odeljenja/odeljenje-za-obrazovanje/>

	<p>децом/ученицима/одраслим корисницима са сметњама уразвоју и инвалидитетом на територији За</p> <p>Основно и средње музичко образовање реализује се у школи „Петар Коњовић”. Високо обра</p> <p>Педагошки факултет - део Универзитета у Новом Саду. Педагошки факултет наставља, двовеко</p> <p>традицију образовања учитеља, а поред тог смера има и смерове за васпитача, дизајнере мед</p> <p>библиотекаре-информатичаре.</p>
Запосленост	<p>Укупан број незапослених лица са територије Града Сомбора евидентиран у Националној служб</p> <p>2020.години износи 5.314, од тога 48,3% први пут тражи посао, а 39,5% је без стручне сп</p> <p>Националне службе за запошљавање према подацима из фебруара 2022.године У Сомбору је</p> <p>незапослених лица, новопријављених лица 355 док су пријављене потребе за запошљавањем</p> <p>евиденције 201⁵.</p>
Здравство	<p>Дом здравља „Др Ђорђе Лазич”, пружа примарну здравствену заштиту са циљем превенције и с</p> <p>разним областима медицине. У оквиру дома здравља функционишу различите здравствене служб</p> <p>потребе свих група становништва, нудећи како превентивне тако и терапеутске услуге, укључуј</p> <p>заштиту.</p> <p>Завод за јавно здравље има законску улогу да прати и проучава здравствено стање становн</p> <p>животне средине на здравље. Завод се такође бави истраживањем разлога појаве заразних и</p> <p>предлаже мере за побољшање здравља и организације здравствених служби. У периоду 20</p> <p>спроводио је програме друштвене бриге за јавно здравље у области промоције здравља кој</p> <p>програмске задатке у којима су млади циљна популација (ментално здравље, злоупотреба психо</p> <p>полнопреносиве болести, исхрана адолесцената).</p> <p>Општа болница „Др Радивој Симоновић” пружа специјалистичко-консултативне и б</p> <p>секундарном нивоу за цео Западно-бачки округ, укључујући Сомбор, Оџаке, Апатин и нека окол</p> <p>Кула.</p> <p>У Сомбору ради 277 лекара, 19 стоматолога и 9 фармацеута, а на једног лекара долази око 280</p> <p>више од просека у региону и шире.</p>
Култура	<p>На територији града Сомбора налази се укупно 28 културних добара, од којих је једно категори</p> <p>културно добро од изузетног значаја – то је Црква Светог Јована Претече, позната и као Свето</p> <p>православна црква, изграђена у 18. веку.</p> <p>Осим ње, 25 добара има статус непокретних културних добара од великог значаја. Та добра с</p> <p>грађевине које потичу из 18. и 19. века, што сведочи о богатој историјској и архитектонској башти</p> <p>На подручју града налази се и једна просторно културно-историјска целина – Историјско језгро С</p> <p>и једно знаменито место – Место Батинске битке на Дунаву код Бездана. Оба ова локалитета с</p> <p>културна добра од великог значаја.</p> <p>Покрајински завод за заштиту споменика културе из Новог Сада надлежан је за старање о</p> <p>културним добрима на територији Сомбора.</p> <p>Виле и дворци</p>

⁵Извор: Национална служба за запошљавање

- На подручју Сомбора налази се неколико историјских двораца:
- Каштел Редл у селу Растина
- Баба пуста у Алекси Шантићу
- Дворац у Риђици
- Дворац Семзе у Кљајићеву
- Вамошер у Бачком Моноштору

Већина ових објеката се данас налази у веома лошем стању, што указује на потребу за заштитом и

Нематеријално културно наслеђе

Са територије града Сомбора у Национални регистар нематеријалног културног наслеђа Срб

елемента:

- Стапарски ћилим
- Бездански дамаст

Институционална подршка култури у Сомбору

За област културе у Градској управи Сомбор задужено је Одељење за друштвене делатности. У о

постоји члан задужен за културу и образовање. Поред тога, помоћник градоначелника за култ

такође има важну улогу у овој области. Међутим, важно је напоменути да на нивоу града не посто

за културу, што може утицати на координацију и развој културне политике.

Јавне установе културе

У Сомбору функционише шест јавних усанова културе, чији је оснивач Град Сомбор:

- [Библиотека „КарлоБијелички“](#)
- [Галерија „МиланКоњовић“](#)
- [ГрадскимузејСомбор](#)
- [Културницентар „ЛазаКостић“ Сомбор](#)
- [НароднопозориштеСомбор](#)
- [ТуристичкаорганизацијаопштинеСомбор](#)
- [ИсторијскиархивСомбор](#)

НароднопозориштеСомбор

Народнопозориштеје професионална установа културе у Сомбору, смештена у зградисаграђ

Као професионалнитеатар функционише од 1946. године. Има две сцене – Велику сцену и Малусц

организује традиционални фестивал „Позоришнимаратон“.

Културницентар „ЛазаКостић“

Основан 1996. године, бави се организовањем сликовних, књижевних, музичко-сценских и аматер

издаваштвом. Центар делује на две локације и организује манифестације као што

	<p>Фестивалмултикултуралности, Ликовнајесен, Шаренисвет/град и Сомборфилмфест.</p> <p>Градски музеј Сомбор</p> <p>Основан 1883. године, постао је градска институција 1945, а касније и регионална. Има седамод Спомен-обележје Батинске битке и планирани Музеј Подунавских Шваба. Поседује богату збирку активно је учествовао у археолошким истраживањима, укључујући откриће људског глобањског фрагмента</p> <p>Историјски архив Сомбор</p> <p>Архивска делатност постоји још од 1749, а модерни архив основан је 1952. Обухвата 42 нас чува грађу на српском, мађарском, немачком и латинском. Ради у два објекта – Крушперовој палати и</p> <p>Галерија „Милан Коњовић“</p> <p>Основана 1966. као легат сликара Милана Коњовића који је граду поклонио 500 дела. Данас фо различитих техника. Поред сталне поставке, приређују се и тематске изложбе.</p> <p>Градска библиотека „Карло Бијелички“</p> <p>Основана 1859, матична је библиотека Западнобачког округа са 65 јединица. Поседује пр укључујући Збирку раритета са делима из 16. века. Организује бројне манифестације и има делатност.</p> <p>Према подацима Завода за проучавање културног развоја, јавним установама културе у запослених.</p> <p>Удружења грађана у култури</p> <p>У Сомбору делује око 50 удружења грађана, од којих многа негују традицију и културу етничких Мађара, Хрвата, Буњеваца), док се друга баве савременим стваралаштвом. Иако организују бројне истичу се проблеми у сарадњи, ангажованости и посебно – недостатак простора, јер се од недавних градских објеката. Град планира да адаптира простор Градског музеја у Сомбору у циљу решавања овог проблема.</p>
<p>Цивилни сектор</p>	<p>Црвени крст Сомбор је саставни део Црвеног крста Војводине и Црвеног крста Србије. Још од године, представља најзначајнију хуманитарну организацију која реализује многобројне и разне активности https://www.cksombor.org.rs/</p> <p>Женска алтернатива је невладин организација која активно функционише од 2001. године, на Ђорђа 1, Сомбор. Циљ рада организације је оснаживање жена и младих, подстицање њихових иницијатива и промоције културе ненасиља, унапређење квалитета живота жена и њиховог равноправнијег положаја различите активности:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Подршка женама које су жртве насиља (СОС телефон); • Реализација радионица, бука и информативних активности у областима безбедности, људских менталног здравља и родне равноправности; • Чланство у мрежи „Жене против насиља“; • Саветодавни рад са женама и младима; • Чланство у радним групама за израду локалних планских докумената за децу и младе;

	<ul style="list-style-type: none"> • Спровођење истраживања у области безбедности младих; • Сарадња са бројним организацијама, институцијама и установама у граду и на селима. <p>Сомборски едукативни центар је невладино и непрофитно удружење које дуго година остваривања циљева у области побољшања положаја деце, младих и маргинализованих група. Поддршка и оснаживање деце, младих и маргинализованих група методама неформалне сензибилизације локалне заједнице за унапређивање њиховог положаја путем друштвено одговорних активности. Приоритети удружења у погледу омладинске политике су усмерени ка здрављу и благостању, инклузији и запошљавању и запошљивости. Организација располаже кадровским, просторним и материјалним ресурсима за квалитетан рад, а одликују се и великим искуством сарадњи са другим организацијама на локалном, националном и међународном нивоу. https://sec.org.rs/</p> <p>Од удружења која раде са младима са инвалидитетом издвајају се „Удружење за помоћ МНРО“ и „Удружење за помоћ деци“ које пружа помоћ ментално недовољно развијеним особама града, „Удружење слепих Сомбор“ и „Удружење особа са аутизмом „Маслачак“.</p>
Спорт	<p>Спортски савез града Сомбора постоји од 1997. године. Основан је са циљем главног развоја и остваривања спортских циљева у граду и околним местима, с посебним фокусом на рад с децом и младима. Савез спроводи програм бесплатних спортских школа за децу, рекреација за жене и рекреација у води, организује спортске такмичења, подржава спортске клубове, укључујући и обуку тренера. У Сомбору делује око 120 спортских организација, већина добија финансијску помоћ из градског буџета. Савез такође организује школска такмичења и манифестацију „Избор спортисте године“. Добитник је и првенствено награда. Спортски центар „Соко“ Сомбор, управља и одржава спортске објекте у граду и околним местима: градски стадион, тениски терени, базени и спортска хала. Центар нуди бесплатне тренинге и обуку чланова спортских клубова и пружа физичко васпитање ученицима у школама. Град Сомбор је један од градова који је имао спортску халу још 1970. и затворени базен од 1980. године.</p>

2.3. Анализа постојећих услуга за младе

У Табели **представљене су услуге и активности за младе, које су на територији Града Сомбора реализоване претходном трогодишњем периоду.

Област	Активности /врстауслуге	Носилацаактивности/ пружалацуслуге
Активизам и волонтеризаммладих	Пројекат: Неплаћени послови старања	НВО Женска алтернатива
	Пројекат: Имам право да знам	
	Пројекат: Сомбор безбедан град за жене и девојчице	
	Пројекат: Куће за бољу будућност у Сомбору	
	Радионице и истраживања на тему људских права и родне равноправности	
	Саветодавне услуге за жене и младе, укључујући и рад са женама жртвама насиља, њиховим	

	породицама, децом и младима	Црвени крст Сомбор
	Радионице, истраживање и објављивање едукативног материјала на тему партнерских односа	
	Промоција хуманих вредности (ученици узраста од 8 до 14 година, а крајњи корисници су деца и млади из мањинских група у Србији, са посебним акцентом на ромску националну мањину и децу са сметњама у развоју).	
	Првапомоћ и реалистички приказ повредаобољења стања (програмје намењен ученицима основних и средњих школа, као и свим младим особама које желе да стекну знања и вештине из пружања прве помоћи. Програм се спроводи у школама, Центру за едукацију Црвеног крста и током различитих јавних и едукативних догађаја, уз комбинацију теоријских предавања и практичних радионица).	
	Превенција трговине људима (активности превенције трговине људима са циљем смањења ризика, подизања свести и пружања подршке идентификованим и потенцијалним жртвама. Програм доприноси ублажавању последица ове појаве и подршци спровођењу националне стратегије у борби против трговине људима).	
	Учешће младих у Erasmus+ омладинским разменама и међународним камповима	
	Програм „Деловање у ванредним ситуацијама“ - „Смањење ризика од елементарних непогода и других опасности у локалној заједници“ ДРР	
Образовање	Међународна сарадња и мобилности ученика Пројекат Erasmus+ размене младих „3, 2, 1... покрени промјену!“ (унапређење квалитета живота младих особа са инвалидитетом, кроз промоцију здравих стилова живота, развијање социјалних и емоционалних вештина, као и подизање свести о важности очувања животне средине и утицају климатских промена на здравље). Стручна пракса ученика и развој радних вештина (организација праксе у школи, локалним установама и кроз Erasmus+ пројекте).	Школа за основно и

	Програми социјализације и развоја животних вештина (радионице социјалних, емоционалних, комуникацијских и радних вештина)	средње образовања са домом „Вук Караџић”
	Подршка менталном здрављу и психосоцијална помоћ (рад психолошко-педагошке службе, индивидуална и групна подршка, превентивни програми).	
	Активности у области здравих стилова живота (програми физичких активности, спортски дани, промоција здраве исхране, превенција ризичног понашања).	
	Културне и инклузивне активности (учешће на ликовним конкурсима, музичким и драмским програмима прилагођеним ученицима са сметњама у развоју).	
Здравље и безбедност младих	Промоција и превенција менталног здравља	Завод за јавно здравље Сомбор
	Превенција злоупотребе психоактивних супстанци	
	Јавно-здравствена контрола школских установа	
	Унапређење мера превенције и едукација у циљу смањења полнопреносивих болести	
Особе са инвалидитетом	„Наше место за све 2023“ „На путу ка свету рада 2023“ „Искорачимо заједно и види свет мојим очима“ –	Удружење за помоћ МНРО
	„Наше летовалиште за младе“ „Наше летовање“	Удружење слепих града Сомбора
Неформално образовање	Подршка менталном здрављу младих кроз реализацију активности у оквиру Клуба за ментално здравље (индивидуална и групна психотерапија и вршњачка едукација)	Сомборски едукативни центар
	Оснаживање младих у циљу стварања сигурних простора за учешће младих и учење о европским вредностима у Војводини	
	Обуке за младе записивање предлога пројеката	
	Програм подршке оснаживања младих из рањивих категорија (кроз активности Омладинског клуба и Афлатон методологију, у сарадњи са фондацијом СОС Дечија села)	

Спорт	Увођење деце у спорт(школска такмичења у стеномтенису, стрељаштву, пливању, рукомету, кошарци, фудзалу, одбојци, гимнастици, баскету 3x3, атлетици, малим олимпијским играма).	Спортски савез Града Сомбора
	Активности са препрекама, координација покрета и друге активности и вежбе, без такмичарског аспекта (бесплатна школица деце у спорту, базен, лига малих шампиона – предшколски узраст, турнир у малом фудбалу – деца узраста од седам до 10 година, спорт у школе Стапар – основци од првог до четвртог разреда)	
	Омасовљење спорта(РТС крос- основци и средњошколци, трка за срећније детињство – основци)	
Социјална политика	Саветовалиште за брак и породицу(индивидуални, партнерски, родитељски и породични проблеми).	Центар за пружање услуга социјалне заштите града Сомбора

2.4. Анализа остварених резултата

На основу анализе спровођења Локалног акционог плана за младе Града Сомбора за период 2022–2025, идентификоване су кључне смернице које је потребно уважити приликом израде новог ЛАП-а, како би се унапредила ефикасност, одрживост и утицај омладинске политике на локалном нивоу.

1. Унапређење анализе стања младих

Нови програм треба да се заснива на свеобухватној и ажурираној анализи стања младих, која ће, поред статистичких података, укључити и резултате локалних истраживања, анкета, фокус група и консултација са младима. Посебну пажњу потребно је посветити идентификацији специфичних потреба различитих група младих, укључујући младе у ризику, незапослене младе, младе из руралних насеља и младе са мањим могућностима.

2. Јасније дефинисање циљева и мера

Циљеви новог програма треба да буду јасно дефинисани, реални и мерљиви, са нагласком на дугорочне ефекте, а не искључиво на број реализованих активности.

Мере и активности потребно је логички повезати у програмске целине које доприносе остваривању конкретних исхода у областима од значаја за младе.

3. Унапређење система мониторинга и евалуације

Неопходно је успоставити функционалан систем праћења и евалуације спровођења програма, који ће омогућити редовно извештавање о напретку, процену остварених

результата и благовремено унапређивање мера. Поред квантитативних индикатора, потребно је увести и квалитативне и исходне индикаторе који мере стварне промене у положају младих.

4. Јачање интерсекторске сарадње

Нови програм треба да додатно ојача интерсекторску сарадњу између органа локалне самоуправе, образовних и здравствених установа, Националне службе за запошљавање, удружења грађана и других релевантних актера. Јасно дефинисање улога, одговорности и начина координације допринеће ефикаснијој имплементацији планираних мера.

5. Активније укључивање младих

У процесу израде и спровођења новог програма потребно је обезбедити континуирано учешће младих, како кроз рад Савета за младе, тако и кроз јавне консултације, радионице и друге партиципативне механизме. На тај начин млади постају активни учесници у креирању политика које се директно односе на њих.

6. Јачање институционалних капацитета

Потребно је наставити са јачањем институционалних и кадровских капацитета Канцеларије за младе и других актера задужених за спровођење омладинске политике, како би се обезбедила континуирана и квалитетна реализација програма, као и његова боља повезаност са другим локалним стратешким документима.

Ове препоруке представљају основу за израду новог Програма за унапређење положаја младих са територије Града Сомбора за период 2026-2028. године, усмереног ка стратешком, одрживом и потребама младих прилагођеном развоју локалне омладинске политике.

2.5. SWOT анализа

За израду Програма коришћена је „SWOT” анализа, као инструмент за процену јачих и слабих страна (S - strengths, W - weaknesses), прилика (O - opportunities) и претњи (T - threats) које могу утицати на њих. У контексту Програма, идентификовани су унутрашњи и спољашњи фактори који могу утицати на успех или спровођења мера и активности које су дефинисане Програмом и детаљније разрађене акционим планом. Резултати SWOT анализе представљени су у Табели**

Strengths	Weaknesses
Снаге (унутрашњи аспект)	Слабости (унутрашњи аспект)
Центар за пружање услуга корисницима социјалне заштите	Изложеност илегалним миграцијама

Бесплатне спортске активности	Друмска, речна и железничка инфраструктура
Омладинске задруге	Презентација културних садржаја на савременим комуникационим каналима
Обновљен и легализован Домученика	Доступност образовања припадницима маргинализованих група становништва
Педагошки факултет Студентски дом	Недостатак већег броја установа високог образовања
Центар за стручно усавршавање Сомбор	Недостатак већег броја установа високог образовања
Градски услужни центар	Опремљеност мањих сеоских спортских клубова
	Подршка предузетничком духу младих (стартап-ови)
	Мотивација младих за останак на селу
Opportunities Могућности, прилике (спољашњи аспект)	Threats Претње/опасности (спољашњи аспект)
Прекогранична сарадња	Недостатак младих и образованих пољопривредника
Формирање слободне зоне у циљу привлачења нових инвеститора	Незаинтересованост омладине
Сарадња са високошколским институцијама – онлине настава	Миграције младих
Програме формалног и дуалног образовања	Одлив образованог становништва
Хиподром	Смањено финансирање у области културе
Фудбалски клуб Раднички	Отежано привлачење инвеститора
	Немогућност привлачења и задржавања квалификоване радне снаге

АНАЛИЗА РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА О ПОТРЕБАМА И ПОЛОЖАЈУ МЛАДИХ

за потребе израде

Програма унапређења положаја младих на територији Града Сомбора за период 2026–2028. године

1. Методологија истраживања

Истраживање о потребама и положају младих спроведено је у циљу прикупљања релевантних података за креирање Програма унапређења положаја младих на територији Града Сомбора за период 2026–2028.

Истраживање је реализовано методом анонимне онлајн анкете, а у њему је учествовало укупно x испитаника. Анкета је обухватила питања која се односе на општи положај младих, образовање, запошљавање, информисање, слободно време, здравље, безбедност и приоритете младих за наредни плански период.

Прикупљени подаци анализирани су методом дескриптивне статистике, са циљем идентификовања кључних трендова и потреба младих на локалном нивоу.

---

2. Структура испитаника

Структура испитаника показује да је у истраживању учествовао већи број младих мушког пола у односу на женски, док је мањи број испитаника одабрао другу опцију или није желео да се изјасни.

Узорком су обухваћени млади са територије Града Сомбора и околних насељених места, што обезбеђује релевантан увид у локалне потребе и ставове младих.

---

3. Општа оцена положаја младих

Резултати истраживања указују да млади положај младих у Граду Сомбору најчешће оцењују као средње задовољавајући. Овакав налаз указује на постојање одређених ресурса и могућности за младе, али и на потребу за додатним унапређењем системске подршке.

Млади препознају да постоји простор за побољшање у областима које директно утичу на квалитет живота, професионални развој и активну друштвену укљученост.

---

4. Кључни проблеми младих

Као најзначајније изазове са којима се млади суочавају издвајају се:

- ограничене могућности за запошљавање и економску стабилност,
- недовољан број садржаја и простора намењених младима,
- проблеми у области менталног здравља,
- недовољна информисаност о доступним програмима и услугама,

- осећај несигурности у погледу будућности.

Ови резултати указују да је неопходно да нови План посебан акценат стави на мере које повезују економску, социјалну и психолошку сигурност младих.

---

5. образовање, запошљавање и будући планови младих

Резултати истраживања показују да значајан број младих планира наставак школовања, док део младих разматра одлазак у друге градове или иностранство ради наставка образовања или запослења.

Млади истичу потребу за већим бројем практичних знања и вештина које би им омогућиле лакши прелазак из образовања у свет рада. Као најважније компетенције издвајају се:

- дигиталне вештине,
- комуникационе и социјалне вештине,
- практично радно искуство,
- предузетничке компетенције.

Ови налази указују на потребу за развојем програма који повезују образовни систем, локалну привреду и институције које подржавају запошљавање младих.

---

6. Информисање и учешће младих

Истраживање показује да су друштвене мреже доминантан канал информисања младих, док је степен информисаности о институционалним механизмима подршке, укључујући Канцеларију за младе, мањи него што је пожељно.

Налази указују на потребу за:

- развојем савремених канала комуникације са младима,
  - јачањем видљивости локалних програма,
  - повећањем учешћа младих у креирању и спровођењу омладинских политика.
-

7. Слободно време, култура и активизам

Млади указују на потребу за већим бројем активности и садржаја који доприносе квалитетном провођењу слободног времена. Као посебно значајни издвајају се:

- омладински простори,

- спортске и рекреативне активности,
- културни садржаји,
- едукативни програми и радионице,
- волонтерске активности.

Ови резултати указују да развој инфраструктуре и програма за младе представља важан предуслов за јачање активизма и друштвене укључености младих.

---

8. Здравље и безбедност младих

Теме менталног здравља, употребе психоактивних супстанци и осећаја безбедности препознате су као значајни изазови у животу младих. Део испитаника није сигуран где може да потражи психолошку или саветодавну подршку, што указује на потребу за већом доступношћу и видљивошћу сервиса подршке.

У складу са наведеним, потребно је у наредном периоду развијати превентивне програме, саветодавне услуге и активности усмерене на очување менталног здравља младих.

---

9. Приоритети младих за период 2026–2028

Анализа одговора на отворена питања показује да млади као кључне приоритете за наредни плански период издвајају:

- унапређење здравља и благостања младих,
- повећање могућности за образовање и запошљавање,
- развој простора и садржаја за младе,
- јачање омладинског активизма и волонтирања,
- веће укључивање младих у процесе доношења одлука.

Ови приоритети представљају директну основу за дефинисање стратешких циљева и мера у оквиру Програма.

---

10. Кључни закључци

На основу спроведеног истраживања може се закључити:

- млади препознају потенцијале локалне заједнице, али очекују већу институционалну подршку,

- **економска сигурност и перспектива запошљавања остају кључни фактори задржавања младих,**
- **потребно је системски унапредити информисање младих и њихово учешће у локалним процесима,**
- **ментално здравље и квалитет слободног времена представљају области од посебног значаја,**
- **нови Програм треба да буде усмерен ка практичним, мерљивим и интерсекторски повезаним мерама.**

2.6. Анализа потреба младих и дефинисање проблема

Имајући у виду анализу истраживања о положају и потребама младих, као и информације из податке који су представљени на састанцима Радне групе о спровођењу омладинске политике у претходном периоду, **идентификовани су кључни проблеми локалне омладинске политике, чије ће превазилажење бити приоритет у наредном периоду спровођења Програма.** У овом процесу коришћена је техника „Израда дрвета проблема”, помоћу које су идентификовани узроци проблема и последице које проблем производи. Поред тога, констатовано је да сви субјекти омладинске политике у Сомбору треба да прилагоде и унапреде постојеће програме и садржаје, као и да побољшају међусобну координацију у раду са младима, нарочито онима из осетљивих друштвених група.

2.7.1. Анализа упоредне праксе

Приликом израде Програма, анализирани су активности из области заштите и унапређења положаја младих са инвалидитетом и сметњама у развоју које би у перспективи могле да буду примењене у Сомбору:

1. Програми персоналне асистенције у Новом Саду и Нишу, показали су значајно побољшање самосталности младих са инвалидитетом.

2. Локални програми стручне праксе и запошљавања младих са сметњама у развоју у Крагујевцу и Панчеву, омогућавају прилагођавање радних места у јавном и приватном сектору за ове категорије лица.

3. Едукативне и социјализационе радионице за младе са инвалидитетом које се спроводе у школама и центрима у Београду и Новом Саду, укључујући активности у области здравих стилова живота, културе и еколошке свести.

2.7.2. Промена која се постиже спровођењем Програма

Промене које Програм остварује усмерене су на унапређење и развој личних и професионалних потенцијала младих људи у Сомбору, као и подстицање волонтеризма и активизма у свим областима друштвеног живота. Доследно спровођење мера позитивно ће

утицати на смањење ризичног понашања младих и усмеравање ка здравим и безбедним стилевима живота.

У циљу остварења промене, неопходно је обезбедити континуиран рад и координацију одговорних субјеката омладинске политике. Један од првих предуслова за то је, да се кроз процес спровођења Програма, обезбеди прецизно и правовремено извештавање КЗМ Сомбор о нивоу реализованих мера и постигнутих резултатима.

3. ВИЗИЈА

Визија Програма дефинисана је у складу са жељеним променама и проистиче из анализе потреба младих, проучавања релевантних планских докумената и претпоставки будућих друштвених кретања.

Млади у Сомбору одрастају у подстицајном и сигурном окружењу, које им омогућава да развијају своје способности, граде каријеру и активно учествују у друштвеном животу и развоју свог града.

4. ЦИЉЕВИ ПРОГРАМА

Програм садржи један општи циљ и три посебна циља (приказано у Табели **), који су усклађени са циљевима из Плана развоја Града Сомбора за период 2025 – 2032. године и Стратегије за младе Републици Србији за период од 2023. до 2030. године⁶.

Општи циљ:
Млади имају равноправне могућности и подстицаје да развијају своје потенцијале и компетенције, који доводе до социјалног и економског осамостаљивања
Посебни циљеви
Унапређење активизма и јачање улоге младих у локалној заједници
Побољшање менталног здравља младих и здравих животних навика
Успостављање функционалног Job Info центра

⁶Као општи циљ Програма преузет је Посебан циљ 4 Стратегије, са појединим показатељима исхода.

Општи циљ	Показатељ учинка	Почетна вредност у 2025. години	Циљна вредност у 2028. години	Извештај
Млади имају равноправне могућности и подстицаје да развијају своје потенцијале и компетенције, који доводе до социјалног и економског осамостаљивања	Број младих који су похађали додатне курсеве и обуке који нису саставни део школских и студијских програма	50	200	Извештај о раду органа за промоцију
	Удео младих из група које су у ризику од сиромаштва или социјалне искључености, који су добили подршку у развоју својих потенцијала и компетенција	5	10	Извештај о раду органа за промоцију
Посебни циљеви	Показатељ учинка	Почетна вредност у 2025. години	Циљна вредност у 2028. години	Извештај
Унапређење активизма и јачање улоге младих у локалној заједници	Број реализованих младинских иницијатива (по години)	1	7	Извештај о раду
	Број младих који учествују у волонтерским активностима	30	150	Извештај о раду
Побољшање менталног здравља младих и здравих животних навика	Број младих који учествују у програмима психолошке подршке и едукацијама о менталном здрављу	30	100	Извештај о раду
	Број реализованих догађаја које промовишу здраве стилове живота	1	4	Извештај о раду
Успостављање функционалног JobInfo центра	Број младих корисника услуга Job Info центра	0	50	Извештај о раду
	Број реализованих услуга и активности центра (по години)	0	12	Извештај о раду

Посебно је важно нагласити, да **постизање утврђених циљева** (нарочито посебних циљева 1 и 2), у **значајној мери зависи од нивоа обухвата свих категорија младих у**

приликом реализације дефинисаних мера и активности. Ово је нарочито значајно када је реч о младима са инвалидитетом, као и свим осталим младим људима који припадају осетљивим категоријама (самохране мајке, социјално угрожени, итд).

5. АНАЛИЗА ЕФЕКТА ОПЦИЈА ЗА ПОСТИЗАЊЕ ПОСЕБНИХ ЦИЉЕВА

За остварење посебног циља 1.1: **Унапређење активизма и јачање улоге младих у локалној заједници**, анализиране су следеће опције.

Status quo опција подразумева наставак досадашње праксе спровођења мера и активности које се односе на омладинску политику – *ad hoc*, спорадично и без јасног плана извештавања и вредновања постигнутих резултата. Мере и активности које су реализоване у претходном периоду имале су позитивне ефекте, али нису биле усмерене на системско унапређење стања у предметној области. С тим у вези, констатовано је да наставак такве праксе не може да доведе до очекиваних позитивних промена и остварења утврђених циљева.

Опција 1: Оснивање волонтерског сервиса, подразумева низ активности које се односе на регрутовање, селекцију, обуку, праћење и подршку волонтерима. Ова опција обухвата само један део омладинског активизма који се односи искључиво на волонтерске активности, при чему се један значајан део који се односи на удруживање и организовање младих у формалне и неформалне организације у различитим областима остаје ван опсега мере.

Опција 2: Медијска промоција омладинског активизма, спроводи се путем званичног сајта Града Сомбора, локалних електронских медија и друштвених мрежа. Циљ је да се млади активирају и укључе у волонтерске и друге активности и програме које спроводе надлежни градски органи. На тај начин би се утицало на свест младих о значају удруживања и самоорганизовања, у циљу остварења општег интереса локалне заједнице. Ипак, процењено је да се оваквом врстом мера остварује искључиво краткотрајан позитиван ефекат. Системско побољшање стања у области активизма младих спровођењем ове опције, није одрживо у дужем временском периоду.

Опција 3: Процењено је да комбинација опција 1 и 2, уз додатак мера које подразумевају континуиране обуке и унапређења знања у свим областима од значаја за младе, може довести до остварења овог посебног циља. Као критеријуми за рангирање опција, узети су: претпостављени ниво остварења циља који се опцијом постиже, утицај на градски буџет, ефекат који ће свака од опција имати на ширу заједницу (друштвени ефекат), као и институционално - управљачки ефекат, који подразумева процену капацитета за спровођење сваке од разматраних опција.

Иако изабрана опција подразумева највише средстава и ресурса за реализацију од свих осталих (изражени финансијски и организационо – управљачки ефекти), позитивни

друштвени ефекат који ова опција производи неупоредиво су значајнији у односу на друге разматране опције.

За остварење посебног циља 1.2:**Побољшање менталног здравља младих и здравих животних навика**, анализиране су следеће опције.

Statusquoопција која подразумева наставак реализације програма по досадашњем принципу без системског праћења показатеља учинка. Самим тим, поставља се питање одрживости и ефикасности оваквог приступа у будућем периоду.

Опција 1: Организовање садржајних и интерактивних кампања о здравим животним навикама, има за циљ да младима приближи значај правилне исхране, као и физичких и менталних активности на квалитет живота. Одговоран животни приступ сваког појединца доприноси побољшању општег стања у локалној заједници. Опција подразумева мере које се односе на креирање информативних и едукативних материјала који подстичу здраве навике, укључујући објављивање online чланака, водича, видео материјала са саветима саветастручњака и слично.

Опција 2: Реализација едукативних програма на тему менталног здравља младих, укључујући превенција болести зависности и полно преносивих болести, представља основ и најважнији здравствени сегмент за ову категорију становништва. Превентивним деловањем смањује се ризик од појаве менталних сметњи код младих и добијања полно преносивих болести. Доступни подаци указују и на учестало коришћење алкохола и психоактивних супстанци, повећање нивоа зависности од коцкања и клађења код младих, па је самим тим спровођење мере од изузетног друштвеног значаја.

Опција 3: Креирање програма о безбедном коришћењу друштвених мрежа, непосредно је повезана са како са физичким, тако и са менталним здрављем младих. Циљ мере је да се младима на време скрене пажња на све опасности и проблеме који могу да настану услед неодговорног коришћења друштвених мрежа и других интернет садржаја.

Опција 4: Искључиво комбинацијом претходно описаних опција (не рачунајући опцију Status quo), могуће је постићи утврђени циљ. Изостављање само једне од разматраних области које се односе на здравље и безбедност младих, може да угрози побољшање стања и доведе до још већег пада и стагнације у посматраној области.

Као критеријуми за рангирање опција, узети су претпостављени ниво остварења циља који се опцијом постиже, утицај на буџет, процена нивоа друштвеног ефекта који се постиже, као и доступне институционалне капацитете за спровођење сваке од опција.

За остварење посебног циља 1.3:**Успостављање функционалног Job Info центра** анализиране су следеће опције:

Status quo опција која подразумева наставак реализације програма по досадашњем принципу, без изграђеног система каријерног саветовања, информисање и посредовања између незапослених младих и послодаваца, доводи у питање било какво унапређење стања у области.

Опција 1: Организација каријерног саветовања и индивидуалне подршке, подразумева ангажман усмерен ка утврђивању интересовања и способности корисника, у циљу припреме и прилагођавања њихових знања и вештина актуелном тржишту рада.

Опција 2: Развој програма практичних обука, превасходно има за циљ идентификовање послодаваца који имају потребу за запошљавањем квалификованих младих људи, који би пре запослења требали да прођу одговарајуће практичне обуке за унапређење својих радних и организационих вештина.

Опција 3: Успостављање система информисања и промоције услуга JOB INFO центра, заснива се на креирању базе обука, курсева, јавних позива, програма за младе и понуда за запослење, које прати и саветодавна стручна подршка (телефон, мејл друштвене мреже). Опција такође подразумева и промоцију услуга центра од стране свих релевантних субјеката омладинске политике у граду.

Опција 4: Искључиво комбинацијом претходно описаних опција (не рачунајући опцију Status quo), могуће је постићи утврђени циљ. Свака од њих подједнако је важна да би се постигла суштина, а то је изградња одрживог система координације свих локалних сктера који се баве запошљавањем младих и унапређењем њихових знања и вештина.

6. МЕРЕ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПОСЕБНИХ ЦИЉЕВА И АНАЛИЗА ЕФЕКТА МЕРА

ПОСЕБАН ЦИЉ 6.1: УНАПРЕЂЕЊЕ АКТИВИЗМА И ЈАЧАЊЕ УЛОГЕ МЛАДИХ У ЛОКАЛНОЈ ЗАЈЕДНИЦИ

Постизање циља има изузетно значајан ефекат на развој одговорности, солидарности и осећаја припадности локалној заједници код младих. Мере које ће се спроводити ради постизања циља, усмерене су ка подстицању њиховог ангажмана у областима у којима је неопходна помоћ најугроженијим категоријама, као и подизању свести о значају заједничког рада у општем интересу.

Мера 6.1.1. Оснивање волонтерског сервиса

Суштина реализације ове мере састоји се оснивању волонтерског сервиса и организовању разгранате мреже волонтера на територији града. Активности ће бити усмерене ка селекцији и обуци волонтера. С тим у вези, потребно је успоставити партнерски однос са локалним институцијама, привредним субјектима и организацијама које имају потребу да ангажују волонтере, уз израду и дистрибуцију промотивног материјала који подстиче младе да се укључе у волонтерске акције. Позитивни ефекти мере повезани су и са нивоом квалитета сарадње са локалним образовним институцијама.

Као врло важно јесте и информисање младих о постојећим платформама за волонтирање.

Показатељ резултата: Успостављен волонтерски сервис, спроведена регрутација волонтера, одржане обуке.

Финансијски ефекат: Средства из буџета.

Друштвени ефекат: Изразито позитиван утицај на младе: стицања различитих личних и професионалних знања и вештина, са акцентом на развијање емпатије према различитим друштвеним групама којима је потребна свака врста помоћи. Потенцијално веома велики домет различитих циљних група младих, с обзиром да је волонтеризам присутан у различитим областима - култура, заштита животне средине, здравствена и социјална заштита, образовање и слично.

Управљачки ефекат: КЗМ и Одељење за друштвене делатности су одговорни за спровођење ове мере. Партнери: представници локалних привредних, удружења младих, образовне институције, установе културе, социјалне и здравствене институције.

Ризик: Незаинтересованост младих за волонтерски рад. Недовољни капацитети локалних институција да пруже неопходну подршку.

Мера 6.1.2. Медијска промоција омладинског активизма

Циљ мере је повећање видљивости волонтерског сервиса града и активизма младих у локалној заједници. Путем традиционалних и дигиталних медија, подстиче се информисање, мотивисање и укључивање већег броја младих у волонтерске активности и друге облике активизма. Програми оснаживања младих за друштвено одговоран онлајн активизам као и афирмација и промоција успешних примера омладинског активизма.

Ова мера доприноси стварању позитивне слике о младима као одговорним члановима и покретачима промене у локалној заједници.

Показатељ резултата: Број објављених медијских садржаја (текстова, прилога, објава на друштвеним мрежама) о омладинском активизму. Број нових омладинских иницијатива или волонтерских акција након промоције.

Друштвени ефекат:Реализација мере доприноси већој видљивости омладинског активизма и јачању свести о значају учешћа младих у друштвеном животу заједнице. Повећава се мотивација младих за ангажовање, као и поверење јавности у младе као активне носиоце позитивних промена.

Финансијски ефекат:Средства из буџета

Управљачки ефекат: КЗМ и Одељење за друштвене делатности, локалне институције (у зависности од врсте промоције) и медији.

Ризик:Недовољна заинтересованост локалних медија, ограничен досег промотивних активности или нестручно спровођење промотивних активности и порукакоје се упућују циљној групи.

Мера 6.1.3. Реализација обука

Мера је усмерена је на унапређење знања, вештина и мотивације младих за активно учешће у друштвеним процесима. Обука за младе на тему креирања медијских кампања, обуке за младе на тему активизма у заједници, промоција омладинског рада међу младима.

Кроз организоване обуке млади стичу разумевање значаја ангажмана у општем интересу и начина на који могу иницирати и спроводити промене у својој локалној заједници.

Показатељ резултата:Број реализованих обука и број младих који су у њима учествовали.

Друштвени ефекат:Мера доприноси развоју активних, информисаних и одговорних младих, јачању културе волонтеризма и већем учешћу младих у развоју локалне заједнице.

Финансијски ефекат:Средства из буџета

Управљачки ефекат: КЗМ и Одељење за друштвене делатности, локалне институције.

Ризик:Недовољна заинтересованост младих, недостатак ресурса за квалитетну реализацију обука, недовољна примена стечених знања у пракси.

ПОСЕБАН ЦИЉ 6.2: ПОБОЉШАЊЕ МЕНТАЛНОГ ЗДРАВЉА МЛАДИХИЗДРАВИХ ЖИВОТНИХ НАВИКА

Суштина циља огледа се у креирању подстицајног и безбедног окружења које омогућава младима да очувају своје психичко благостање и развију здраве животне навике. Циљ је усмерен на превенцију стреса, анксиозности и ризичних понашања, као и на јачање свести о значају физичке активности, правилне исхране и бриге о сопственом здрављу. На тај начин се доприноси квалитетнијем животу младих и њиховој већој отпорности на изазове савременог друштва.

Мера 6.2.1. Реализација кампање о здравим животним навикама

Циљ мере је, повећање свести омладине о утицају правилне исхране и упражњавању редовних психо - физичких активности на квалитет живота. У ширем смислу, одговорно понашање сваког појединца доприноси побољшању општег стања у локалној заједници, кроз обележавање значајних датума у вези са превенцијом болести зависности, едукације о здравој исхрани и сл.

Показатељ резултата: Повећан ниво информисаности младих о значају здравих животних навика, мерен кроз досег кампање и учешће младих у пратећим активностима.

Друштвени ефекат: Реализација мере доприноси јачању свести младих о значају бриге о физичком и менталном здрављу, подстиче усвајање здравијих стилова живота и превенцију ризичних понашања, што позитивно утиче на квалитет живота младих и целе заједнице.

Финансијски ефекат: Средства из буџета.

Управљачки ефекат: КЗМ и Одељење за друштвене делатности, уз подршку локалних институција и медија.

Ризик: Незаинтересованост младих за кампању, ограничен домет промотивних активности или неадекватно прилагођене поруке циљној групи.

Мера 6.2.2. Реализација програма на тему менталног здравља младих, укључујући превенција болести зависности и полно преносивих болести

Мера је усмерена на подизање свести и превентивно деловање о наведеним темама кроз радионице, предавања и интерактивне програме, као нпр. континуирани програми бесплатне психотерапије за младе и обезбеђивање бесплатних контрацептивних средстава за младе.

На тај начин, млади се оснажују да препознају ризике, развију здраве ставове и усвоје одговорна понашања.

Показатељ резултата: Број младих који су учествовали у програмима. Повећан ниво знања и информисаности младих о менталном здрављу, превенцији зависности и полно преносивих болести.

Друштвени ефекат: Мера доприноси унапређењу менталног и општег здравља младих, смањењу ризичних понашања и развоју одговорних ставова према сопственом здрављу. Истовремено, јача се култура превенције, отвореног дијалога и подршке у заједници, што позитивно утиче на дугорочно здравље и социјалну стабилност друштва.

Финансијски ефекат: Средства из буџета.

Управљачки ефекат: Мери ће реализовати КЗМ и Одељење за друштвене делатности, уз помоћ релевантних локалних институција.

Ризик:Недовољно интересовање младих за учешће, осетљивост тема која може утицати на отвореност учесника, ограничени стручни и финансијски ресурси.

Мера 6.2.3. Креирање и реализација програма о безбедном коришћењу интернета и друштвених мрежа

Унапређење дигиталне писменост младих и повећање свести о ризицима у onlineокурењу, непосредно су у вези са претходним мерама у оквиру овог посебног циља. Кроз едукативне радионице, предавања и информативне кампање млади се упознају са темама као што су заштита личних података, препознавање дигиталног насиља, лажних вести и зависности од интернета кроз активности као што су едукације за младе на тему дигиталног насиља, обука за вршњачке едукаторе на тему дигиталног насиља, јавне трибине у области дигиталног насиља уз укључивање вршњачких едукатора, информативно-едукативне радионице за родитеље на тему онлајн безбедности деце и младих, интерактивна предавања вршњачких едукатора на тему дигиталне безбедности и превенције дигиталног насиља у школама у Сомбору и сл.

Показатељ резултата:Резултати анкете о повећању нивоа знања и безбедног понашања младих на интернету и друштвеним мрежама.

Друштвени ефекат:Мера доприноси смањењу ризика од дигиталног насиља, злоупотребе података и других облика угрожавања младих путем интернета. Истовремено се подстиче одговорно, безбедно и критичко коришћење дигиталних технологија, што позитивно утиче на ментално здравље и општу безбедност.

Финансијски ефекат:Средства из буџета

Управљачки ефекат: КЗМ и Одељење за друштвене делатности у сарадњи са релевантним стручњацима и институцијама

Ризик:Недовољна заинтересованост младих, брзе промене дигиталних трендова које отежавају актуелност програма, ограничени технички и кадровски ресурсе за квалитетну реализацију мере.

ПОСЕБАН ЦИЉ 6.3.УСПОСТАВЉАЊЕ ФУНКЦИОНАЛНОГ JOB INFO ЦЕНТРА

Сврха циља се огледа у томе, да се младима и незапосленим особама омогући лак приступ информацијама о могућностима запошљавања, образовним и развојним програмима, као и саветодавним услугама за усмеравање и развој каријере. Функционалан центар за запошљавање, подстиче активно трагање за послом, каријерно усмеравање и развој вештина, чиме се повећава запошљивост младих. Истовремено, служи као повезница

између локалног тржишта рада и младих, унапређујући економску самосталност и смањујући ризик од дугорочне незапослености.

Мера 6.3.1. Организација каријерног саветовања и индивидуалне подршке

Реализација мере заснива на утврђивању интересовања и способности младих људи у потрази са послом и успешном каријером. Активности које ће бити реализоване усмерене су ка професионалној оријентацији и каријерном усмеравању младих у проналажењу послова који им највише одговарају.

Показатељ резултата: Број младих који након пружене подршке предузимају конкретне кораке ка образовању или запошљавању (наставак школовања, заснивање радног односа).

Друштвени ефекат: Мера доприноси већој запошљивости младих, бољем усмеравању каријерних очекивања и развоју личних и професионалних компетенција, што позитивно утиче на економску самосталност и социјалну интеграцију младих у заједници.

Финансијски ефекат: Средства из буџета

Управљачки ефекат: КЗМ и остали релевантни локални органи, стручњаци у области

Ризик: Недовољно ангажовање младих, ограничени кадровски ресурси, недостатак адекватних информација о тржишту рада или недовољна видљивост услуге.

Мера 6.3.2. Развој програма практичних обука

Мера је усмерена на конкретна знања и практичне вештине, које ће младима да омогуће боље уклапање на тржишту рада. Кроз радионице, стручне тренинге и праксу у реалном радном окружењу, млади стичу искуство које повећава њихову запошљивост и конкурентност. За позитивне ефекте мере, потребно је обезбедити подршку локалних послодаваца и едукатора у предметној области.

Показатељ резултата: Број развијених и реализованих програма практичних обука. Број младих који су учествовали у обукама и применили стечене вештине у пракси (наставак школовања, преквалификација, запошљавање).

Друштвени ефекат: Мера доприноси бољој припреми младих за тржиште рада, смањењу незапослености, развоју професионалних компетенција и јачању економске самосталности. Истовремено, унапређује се сарадња између образовних институција и пословног сектора у локалној заједници.

Финансијски ефекат: Средства из буџета.

Управљачки ефекат: КЗМ, Одељење за друштвене делатности, послодавци, сручна лица.

Ризик: Недовољно интересовање младих, ограничени ресурси за квалитетну реализацију, као и недостатак сарадње са пословним сектором могу угрозити успешност и примену ове мере.

Мера 6.3.3. **Успостављање система информисања и промоције услуга JOB INFO центра**, подразумева важан услов за постизање жељене промене и постизања утврђеног циља.

Показатељ резултата: Број младих који користе услуге JOB INFO центра путем различитих канала (телефон, мејл, друштвене мреже).

Друштвени ефекат: Мера омогућава младима лакши приступ информацијама о образовању, обукама и запошљавању, повећава свест о могућностима на тржишту рада и подстиче њихово активније учешће у каријерном и професионалном развоју. Такође, мера доприноси већој видљивости локалних институција и услугама које пружају.

Финансијски ефекат: Средства из буџета

Управљачки ефекат: КЗМ, релевантне локалне институције

Ризик: Недовољно коришћење услуга од стране младих, непотпуност или застарелост базе података, недостатак координације са релевантним субјектима омладинске политике или ограничене ресурсе за одржавање и промоцију информација.

7. МЕХАНИЗАМ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ МЕРА И НАЧИН ИЗВЕШТАВАЊА О РЕЗУЛТАТИМА СПРОВОЂЕЊА ПРОГРАМА

Програм се усваја на период од 2026. до 2028. године. Мере предвиђене овим програмом, биће реализоване у складу са динамиком утврђеном Акционим планом који је усвојен заједно са Програмом за цео временски период важења Програма (први квартал 2026 – четврти квартал 2028. године). Спровођењем Програма, управљаће *Координационо тело за спровођење Програма*, које ће бити састављено од представника градског већа надлежних за предметну област, представника КЗМ, као и представника других институција које учествују у спровођењу утврђених мера и активности. По потреби, у рад Координационог тела ће бити укључени представници удружења младих. Административну, техничку и стручну подршку раду Координационог тела, пружаће КЗМ. Координационо тело ће најмање два пута годишње одржавати седнице, на којима ће бити представљен кратак извештај о спроведеним мерама и активностима из Програма, као и о проблемима који су препознати у спровођењу појединих мера и активности. КЗМ ће једном годишње, Скупштини Града подносити на усвајање годишњи извештај о спровођењу Акционог плана и то у року од 120 дана по истеку сваке календарске године.

8. ИНФОРМАЦИЈЕ О РЕЗУЛТАТИМА ЈАВНЕ РАСПРАВЕ

Одељење за друштвене делатности Градске управе града Сомбора организовало је и спровело јавну расправу поводом предложеног нацрта Програма унапређења

положаја младих са територије Града Сомбора за период 2026-2028 на основу члана 4. и 10. Одлуке о јавним расправама („Сл. лист града Сомбора“ бр.25/2020).

Јавна расправа спроведена је од 27.02.2026. до 13.03.2026. године и у том периоду грађанима је на сајту града био доступан текст нацрта Програма унапређења положаја младих са територије града Сомбора за период 2026-2028. годину. Јавна презентација нацрта „Програм унапређења положаја младих са територије Града Сомбора за период 2026-2028“ презентована је на јавној седници одржаној у Сомбору дана 13.03.2026.год. у времену од 11:00 до 12:00 часова, у сали 142, први спрат зграде локалне самоуправе града Сомбора (зграда Жупаније), Трг цара Уроша бр.1 Сомбор.

Грађани су могли доставити предлоге, сугестије и коментаре у писаном облику на адресу електронске поште: kancelarijazamlade@sombor.rs, најкасније до 13.03.2026.године до 12:00 часова.

Јавну расправу организовало је Одељење за друштвене делатности Градске управе града Сомбора, а овлашћени представник Градске управе била је Мирела Иванковић.

Јавни позив за учешће у јавној расправи објављен је на званичној интернет презентацији Града Сомбора 27.02.2026.године.

На јавној презентацији нацрта „Програм унапређења положаја младих са територије Града Сомбора за период 2026.-2028. годину“ присуствовали су:

Градски већник за децу, младе и спорт Огњен Андрићин, помоћница начелнице одељења за друштвене делатности Мирела Иванковић, координатор Канцеларије за младе и Омладинског центра Невен Ристић као и координатор за спорт и информисање Милош Алексић, Ивана Бараћ и Милица Бараћ испред испред Сомборског едукативног центра и млади испред омладинских иницијатива: Драган Којић, Јована Тркуља, Страхиња Ловрић, Вељко Хорват и Лана Иванковић.

У току јавне расправе примедбе, предлоге и сугестије на текст нацрта Програм унапређења положаја младих са територије Града Сомбора за период 2026.-2028. годину није било пристиглих коментара путем електронске поште. Током јавне расправе представници удружења и омладинских иницијатива који предлоге за интеграцију у документ образложили и добили одговоре на недоумице које су имали у вези нацрта документа.

Радна група је прихватила дате сугестије и предлоге сматрајући их оправдним, те је нацрт Програм унапређења положаја младих са територије Града Сомбора за период 2026.-2028. годину измењен у предложном правцу.

9. ПРОЦЕНА ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА ПОТРЕБНИХ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ПРОГРАМА

За успешну реализацију Програма, неопходно је осигурати финансијска средства из буџета Града Сомбора, као и средства од заинтересованих донатора. Процес обезбеђивања средстава ће бити постепен и у складу са буџетским могућностима. У тренутку израде Про-грама, није било могуће утврдити прецизне износе финансијских средстава и буџетске позиције, те ће се неопходни ресурси обезбеђивати сукцесивно, у складу са одређеним приоритетима.

10. ОБЈАВЉИВАЊЕ

Програм за унапређења положаја младих Града Сомбора 2026 - 2028. биће објављен Службеном листу Сомбора, као и на званичној интернет презентацији града <https://www.sombor.rs/>

11. АКЦИОНИ ПЛАН

Документ:	Програм за унапређења положаја младих Града Сомбора 2026 - 2028.
Акциони план:	Акциони план за спровођење Програма за унапређења положаја младих Града Сомбора 2026 - 2028.
Институција одговорна за праћење и контролу реализације	Канцеларија за младе Сомбор (КЗМ)

Општи циљ: Млади мају равноправне могућности и подстицаја да развијају своје потенцијале и компетенције, који доводе до социјалног и економског самостаивања

Институција одговорна за праћење и контролу реализације: Канцеларија за младе Сомбор (КЗМ)

Показатељ и ниво општег циља (показатељ ефекта)	Јединица мере	Извор провере	Почетна вредност	Базна година 2025.	Циљана вредност у 2026. години	Циљана вредност 2027. години	Циљана вредност 2028. години
Број младих који су похађали додатне курсеве и обуке који нису саставни део школских и студијских програма	%	Извештај о раду КЗМ Извештај организатора програма	50	50	100	150	200
Удео младих из група које су у ризику од сиромаштва или социјалне искључености, који су добили подршку у развоју својих потенцијала и компетенција	%	Извештај о раду КЗМ Извештај организатора програма	5	5	7	8	10

Посебни циљ 6.1: Унапређење активизма и јачање улоге младих у локалној заједници

Институција одговорна за координацију и извештавање: Канцеларија за младе

Показатељи на нивоу посебног циља	Јединица мере	Извор провере	Почетна вредност 2025.	Циљана вредност 2026.	Циљана вредност 2027.	Циљана вредност 2028.
Број реализованих младинских иницијатива (по години)	Број	Извештај о раду КЗМ	1	3	5	7
Број младих који учествују у волонтерским активностима	Број	Извештај о раду КЗМ	30	50	100	150

Мера 6.1.1. Оснивање волонтерског сервиса

Орган одговоран за спровођење мере: Канцеларија за младе и Одељење за друштвене делатности

Период спровођења: 2026 - 2028

Тип мере: институционално – управљачко – организациона, информативно – образовна

Показатељ резултата	Јединица мере	Извор провере	Почетна вредност у 2025.	Циљана вредност у 2026.	Циљана вредност у 2027.	Циљана вредност у 2028.
Успостављен волонтерски сервис	да/не	Извештај о раду КЗМ	не	да	да	да
Спроведена регрутација и одржане обуке за волонтере (за сваку годину)	да/не	Извештај о раду КЗМ	не	да	да	да

Извор финансирања мере	Укупна процењена финансијска средства у 000 дин.		
	2026.	2027.	2028.
Буџет			

Назив активности:	Орган који је проводи активност	Органи партнери у спровођењу активности	Рок за завршење активности	Извор финансирања	Укупна процењена финансијска средства по изворима у 000 дин.		
					2026.	2027.	2028.
Регрутација и обука волонтера	КЗМ	Средње школе Удружења грађана Ангажована стручна лица	Четврти квартал сваке године	Буџет			
Успостављање волонтерске мреже са релевантним градским институцијама, привредницима и удружењима	КЗМ	Црвени крст Удружења Центар за социјални рад	Трећи квартал 2026.	Нису потребна финансијска средства	/	/	/

		Привредни субјекти					
Промотивна кампања: И ја сам волонтер!	КЗМ	/	Други квартал сваке године	Буџет			

Мера 6.1.2. Медијска промоција омладинског активизма						
Органодговоранзаспровођењемере: Канцеларија за младе						
Период спровођења: 2026 - 2028				Тип мере: информативно – образовна		
Показатељ резултата	Јединица мере	Извор провере	Почетна вредност 2025.	Циљана вредност у 2026.	Циљана вредност у 2027.	Циљана вредност у 2028.
Број објављених медијских садржаја (текстова, прилога, објавана друштвеним мрежама) о омладинском активизму	Број	Извештај о раду КЗМ	0	10	15	20
Број нових омладинских иницијатива или волонтерских акција на промоције	Број	Извештај о раду КЗМ	0	2	4	6

Извор финансирања мере	Укупна процењена финансијска средства у 000 дин.		
	2026.	2027.	2028.
Буџет			

Назив активности:	Орган којим се проводи активност	Органи партнери у спровођењу активности	Рок за завршетак активности	Извор финансирања	Укупна процењена финансијска средства по изворима у 000 дин.		
					2026.	2027.	2028.
Осмишљавање и реализација дигиталне кампање надруштвеним мрежама: Млади у акцији!	КЗМ	Локални уметници и културни радници Удружења	Трећи квартал сваке године	Буџет			
Сарадња са локалним медијима на промоцији омладинских иницијатива	КЗМ	Локални електронски и штампани медији	Четврти квартал сваке године	Нису потребна финансијска средства	/	/	/

Мера 6.1.3. Реализација обука

Орган одговоран за спровођење мере: Канцеларија за младе

Период спровођења: 2026 - 2028			Тип мере: институционално – управљачко – организациона, информативно – образовна			
Показатељ резултата	Јединица мере	Извор провере	Почетна вредност 2025.	Циљана вредност у 2026.	Циљана вредност у 2027.	Циљана вредност у 2028.
Број реализованих обука	Број	Извештај о раду КЗМ Извештај реализатора обуке	0	1	2	3
Број младих који су учествовали на обукама	Број	Извештај о раду КЗМ Извештај реализатора обуке	0	15	30	50

Извор финансирања мере	Укупна процењена финансијска средства у 000 дин.		
	2026.	2027.	2028.
Буџет			

Назив активности:	Орган који је спроводи активност	Органи партнери у спровођењу активности	Рок за завршетак активности	Извор финансирања	Укупна процењена финансијска средства по изворима у 000 дин.		
					2026.	2027.	2028.

Обука о омладинском активизму и учешћу младих у доношењу одлука	КЗМ	Средње школе Удружења грађана Локалне институције	Други квартал сваке године	Буџет			
Обука за развој вештина планирања, покретања и спровођења омладинских иницијатива и пројеката	КЗМ	Установе културе и образовања Удружења Ангажовани појединци	Трећи квартал сваке године	Буџет			
Обука за јавно заступање, комуникацију и медијску писменост	КЗМ	Локална удружења Новинари и медијски радници Школе	Четврти квартал сваке године	Буџет			

Посебнициљ 6.2:Побољшање менталног здравља младих издржих животних навика

Институција одговорна за координацију и извештавање: Канцеларија за младе

Показатељ ниво посебног циља	Јединица мере	Извор провере	Почетна вредност 2025.	Циљана вредност 2026.	Циљана вредност 2027.	Циљана вредност 2028.
Број младих који учествују у програмима психолошке подршке и едукацијама о менталном здрављу	Број	Извештај о раду КЗМ	30	50	70	100
Број реализованих догађаја које промовишу здраве стилове живота (по години)	Број	Извештај о раду КЗМ	1	2	3	4

Мера 6.2.1. Реализација кампање о здравим животним навикама

Орган одговоран за спровођење мере: Канцеларија за младе и Одељење за друштвене делатности

Период спровођења: 2026 - 2028

Тип мере: информативно – образовна

Показатељ резултата	Јединица мере	Извор провере	Почетна вредност 2025.	Циљана вредност у 2026.	Циљана вредност у 2027.	Циљана вредност у 2028.
Повећан ниво информисаност младих о значају здравих животних навика, мерен кроз досег кампање и учешће младих у	Број младих који су били изложени	Извештај о раду КЗМ	0	2000	4000	5000

пратећимактивностима	кампањи ⁷					
----------------------	----------------------	--	--	--	--	--

Изворфинансирањамере	Укупнапроцењенафинансијскасредства у 000 дин.		
	2026.	2027.	2028.
Буџет			

Називактивности:	Органкојис проводиакт ивност	Органипартн ери у спровођењуа ктивности	Рокзаврше такактивност и	Изворфинансир ања	Укупнапроцењенафинансијскасредствапоизворима у 000 дин.		
					2026.	2027.	2028.
Спровођење едукативне кампање усмерене на подизање свести младих о значају правилне и уравнотежене исхране ⁸	КЗМ Одељење за друштвене делатности	Дом здравља Средње школе Удружења	Трећи квартал сваке године	Буџет			
Кампањазапромоцијуредовнефизи чкеактивности и активногначинаживота ⁹	КЗМ Одељење за	Дом здравља Средње школе	Трећи квартал сваке године	Буџет			

⁷Аналитика друштвених мрежа, процена гледаности емисија на локалним медијима, подељени материјали и слично

⁸ Активност обухвата израду и дистрибуцију промотивних материјала (брошуре, плакати), као и организацију интерактивних предавања и радионица у школамаи јавним просторима.

	друштвене делатности	Удружења Спортске организације					
--	----------------------	--------------------------------	--	--	--	--	--

Мера 6.2.2. Реализација програма на тему менталног здравља младих, укључујући превенција болести зависности и полно преносивих болести

Органоодговорна спровођење мере: Канцеларија за младе и Одељење за друштвене делатности

Период спровођења: 2026 - 2028   Тип мере: информативно – образовна

Показатељ резултата	Јединица мере	Извор провере	Почетна вредност 2025.	Циљана вредност у 2026.	Циљана вредност у 2027.	Циљана вредност у 2028.
Број младих који су учествовали у програмима	Број	Извештај о раду КЗМ	0	50	100	150
Повећан ниво знања и информисаности младих о менталном здрављу, превенцији зависности и полно преносивих болести ¹⁰	Процент информисаних младих (у средњим школама) (%)	Извештај о раду КЗМ Извештај реализатора анкете	0%	15%	25%	40%

Извор финансирања мере	Укупна процењена финансијска средства у 000 дин.
------------------------	--

¹⁰ Спровођење кратке анонимне анкете међу младима који ће учествовати у активностима, пре и после реализације мере

	2026.	2027.	2028.
Буџет			

Назив активности:	Орган који је проводи активност	Органи партнери у спровођењу активности	Рок за заврше тактичност и	Извор финансирања	Укупна процењена финансијска средства по изворима у 000 дин.		
					2026.	2027.	2028.
Реализација радионица за младе на тему очувања менталног здравља, препознавања стреса, анксиозности и депресије, као и превенције болести зависности и полно преносивих болести	КЗМ Одељење за друштвене делатности	Дом здравља Школе Удружења Ангажовани стручњаци	Други квартал сваке године	Буџет			
Организација предавања и интерактивних програма са стручњацима и вршњачким едукаторима	КЗМ Одељење за друштвене делатности	Дом здравља Школе Удружења Ангажовани стручњаци	Трећи квартал сваке године	Буџет			

Мера 6.2.3. Креирање и реализација програма о безбедном коришћењу интернета и друштвених мрежа

Органодговоранзаспровођењемере: Канцеларија за младе						
Периодспровођења: 2026 – 2028				Типмере: информативно – образовна		
Показатељ резултата	Јединица мере	Изворпровере	Почетна вредност 2025.	Циљана вредност у 2026.	Циљанавредност у 2027.	Циљана вредност у 2028.
Резултатианкете о повећањунивоознања и безбедногпонашањаамладихна интернету и друштвенимрежама	Удео повећања информисаности (%)	Извештај о раду КЗМ Извештај реализатора анкете	0	15%	30%	50%

Изворфинансирањамере	Укупнапроцењенафинансијскасредства у 000 дин.		
	2026.	2027.	2028.
Буџет			

Називактивности:	Органкојис проводиактивност	Органипартнери у спровођењу активности	Рокзавршетак активности	Изворфинансирања	Укупнапроцењенафинансијскасредствапоизворима у 000 дин.		
					2026.	2027.	2028.
Спровођење едукативних и интерактивних радионица за младе на тему безбедног коришћења	КЗМ Одељење за	Удружења Ангажовани	Други квартал сваке године	Буџет			

интернета и друштвених мрежа	друштвене делатности	стручњаци Школе					
Реализација информативне кампања о ризицима и безбедности у online окружењу ¹¹	КЗМ Одељење за друштвене делатности	Школе Удружења Ангажовани стручњаци	Трећи квартал сваке године	Буџет			

Посебнициљ 6.3: Успостављање функционалног job info центра

Институција одговорна за координацију и извештавање: Канцеларија за младе

Показатељ нивоу посебног циља	Јединица мере	Извор провере	Почетна вредност 2025.	Циљана вредност 2026.	Циљана вредност 2027.	Циљана вредност 2028.
Број младих корисника услуга Job Info центра	Број	Извештај о раду КЗМ	0	10	30	50
Број реализованих услуга и активности центра (по години)	Број	Извештај о раду КЗМ	0	4	8	12

Мера 6.3.1. Организација каријерног саветовања и индивидуалне подршке

¹¹Израда промотивних материјала, online садржаја, као и предавања и трибине

Органодговоранзаспровођењемере: Канцеларија за младе						
Периодспровођења: 2026 – 2028				Типмере: институционално – управљачко – организациона, информативно – образовна		
Показатељ резултата	Јединица мере	Изворпровере	Почетна вредност 2025.	Циљана вредност у 2026.	Циљанавредност у 2027.	Циљана вредност у 2028.
Број младих који након пружене подршке предузимају конкретне кораке ка образовању или запошљавању (наставак школовања, заснивање радног односа).	Број	Извештај о раду КЗМ	0	20	40	60

Изворфинансирањамере	Укупнапроцењенафинансијскасредства у 000 дин.		
	2026.	2027.	2028.
Буџет			

Називактивности:	Органкојис проводиакт	Органипартнери у	Рокзавршетакактивности	Изворфинансирања	Укупнапроцењенафинансијскасредствапоизворима у 000 дин.
------------------	-----------------------	------------------	------------------------	------------------	---

	ивност	спровођења у ктивности	и		2026.	2027.	2028.
Организовање индивидуалних сесија каријерног саветовања са младима ради идентификације њихових интересовања, вештина и способности	КЗМ	Стручњаци у области Удружења Школе	Четврти квартал сваке године	Буџет			
Организација радионица професионалне оријентације и планирања каријере	КЗМ		Трећи квартал сваке године	Буџет			

Мера 6.3.2. Развој програма практичних обука

Органодговоран за спровођење мере: Канцеларија за младе

Период спровођења: 2026 – 2028

Тип мере: информативно – образовна

Показатељ резултата	Јединица мере	Извор провере	Почетна вредност 2025.	Циљана вредност у 2026.	Циљана вредност у 2027.	Циљана вредност у 2028.
Број развијених и реализованих програма практичних обука	Број	Извештај о раду КЗМ	0	1	2	3

Број младих који су учествовали у обукама и применили стечене вештине у пракси (наставак школовања, преквалификација, запошљавање)	Број	Извештај о раду КЗМ	0	20	40	60
--	------	---------------------	---	----	----	----

Извор финансирања мере	Укупна процењена финансијска средства у 000 дин.		
	2026.	2027.	2028.
Буџет			

Назив активности:	Орган који је спроводи активност	Органи партнери у спровођењу активности	Рок завршетка активности	Извор финансирања	Укупна процењена финансијска средства по изворима у 000 дин.		
					2026.	2027.	2028.
Организација и спровођење стручних радионица и практичних тренинга за младе	КЗМ	Стручњаци у области Удружења Школе Привредници	Трећи квартал сваке године	Буџет			
Успостављање програма практичне наставе и радне праксе	КЗМ	Стручњаци у области	Четврти квартал	Буџет			

код локалних послодаваца		Удружења Школе Привредници	сваке године				
--------------------------	--	----------------------------------	-----------------	--	--	--	--

Мера 6.3.3. Успостављање система информисања и промоције услуга JOB INFO центра

Органодговоран за спровођење мере: Канцеларија за младе

Период спровођења: 2027– 2028

Тип мере: институционално – управљачко – организациона, информативно – образовна

Показатељ резултата	Јединица мере	Извор провере	Почетна вредност 2025.	Циљана вредност у 2026.	Циљана вредност у 2027.	Циљана вредност у 2028.
Број младих који користе услуге JOB INFO центра путем различитих канала (телефон, мејл, друштвене мреже)	Број	Извештај о раду КЗМ	0	50	100	150

Извор финансирања мере	Укупна процењена финансијска средства у 000 дин.		
	2026.	2027.	2028.
Буџет	/		

Назив активности:	Орган којис проводи активност	Органи партнери у спровођењу активности	Рок за завршетак активности	Извор финансирања	Укупна процењена финансијска средства по изворима у 000 дин.		
					2026.	2027.	2028.
Развој и имплементација интегрисаног система информисања о услугама JOB INFO центра	КЗМ	Удружења Школе Локални медији	Први квартал 2027.	Буџет	/		
Спровођење промотивних кампања и теренских активности за повећање видљивости JOB INFO центра	КЗМ	Удружења Школе Локални медији	Континуирано од другог квартала 2027.	Буџет	/		